

Motion till riksdagen 2025/26:2484

av **Jesper Skalberg Karlsson (M)**

Gotlandstrafiken

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en ny modell för statens upphandling av Gotlandstrafiken och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Region Gotland är Sveriges enda renodlade öregion och har därför unika förutsättningar när det gäller kommunikationer, välfärd och regional utveckling. Utan en fast landförbindelse med fastlandet blir flygtrafiken och färjetrafiken avgörande för utbyte med fastlandet. Den reguljära flygtrafiken sköts av kommersiella aktörer men har haft inslag av trafikplikt under coronapandemin för att säkra samhällskritiska transporter. Färjetrafiken till Nynäshamn och Oskarshamn hanteras genom en statlig upphandling som sköts av Trafikverket.

I samband med nya upphandlingar av färjetrafiken dryftas emellanåt möjliga kostnadsbesparingar. Det kan handla om sänkningar av hastigheten, förstatligande av trafiken eller andra allmänna försämringar. Det är olyckligt att infrastrukturen till Sveriges enda öregion inte värderats högre historiskt. Gotland är beroende av snabba, säkra och billiga transporter till och från fastlandet för att kunna fortsätta utvecklas i samma takt som övriga landet.

Höga biljettpriser är ett hinder för gotlänningar som behöver resa till fastlandet för arbete, utbildning, vård eller sociala skäl. För att säkerställa likvärdiga levnadsvillkor är

det nödvändigt att biljetterna är ekonomiskt överkomliga för öns invånare. Prisvärda och pålitliga färjeförbindelser är också viktiga för att upprätthålla social sammanhållning. De möjliggör för familjer och vänner att hålla kontakten och för gotlänningar att delta i exempelvis sportsammanhang, fritidsaktiviteter och kulturliv på fastlandet. Vidare är besöksnäringen en av Gotlands mest betydande näringsgrenar. Tillgängliga och prisvärda färjebiljetter är avgörande för att locka besökare, särskilt under lågsäsong. Det har en direkt inverkan på lokala företag, arbetsmöjligheter och den ekonomiska tillväxten på ön.

Utifrån ovan bör riksdagen slå fast att Gotland verkligen har särskilda förutsättningar och att trafiken därför inte får reduceras till en budgetregulator bland andra. Trafiken till och från Gotland är viktig för hela landets sammanhållning. En enskild region kan inte tillåtas hamna på efterkälken på grund av opåverkbara geografiska förutsättningar.

Gotlandstrafiken bör också ses i ljuset av Sveriges nationella mål för regional utveckling. Att säkra prisvärda och hållbara transporter till och från Gotland bidrar direkt till målen om likvärdiga levnadsvillkor i hela landet, ökad social sammanhållning och en konkurrenskraftig besöksnäring. Färjetrafiken är en del av landets nationella infrastruktur och bör behandlas därefter – inte som en isolerad regional fråga.

Därför behöver nuvarande komfortstandard och turtillgänglighet vara golvet i kommande upphandlingar av Gotlandstrafiken. Lägre utsläpp bör nås med nya drivmedel i stället för sänkt hastighet. Konkurrens mellan rederier kan uppnås genom sund upphandling och väl genomfört arbete från Trafikverkets sida. Priserna för transport till och från Gotland bör också ha ett kraftigt sänkt takpris, så att gotlänningar inte drabbas oproportionerligt hårt av volatila drivmedelspriser.

Att uppnå detta, och på sikt också nå vägpriser i färjetrafiken, kommer kräva ett visst mått av omprövning från statens sida. Därför är det viktigt att nästa upphandling av färjetrafiken till och från Gotland inte nödvändigtvis följer samma mall som varit giltig de senaste två decennierna. Det finns helt enkelt skäl att föreställa sig en helt ny modell – med högre mål vad gäller Gotlands tillgänglighet, särskilt gällande biljettpriserna. Detta bör ges regeringen till känna.

Jesper Skalberg Karlsson (M)